روزنه

سلطان فقید عمان

● **حسن هادی:** سلطان قابوس را می‌توان در زمره سلاطین موفق به شمار آورد؛ آرام، کم‌تکلم و باهوش. هرچند به صورت ساختاری تمایل و تجانس با غرب، به‌خصوص انگلیس در دوره سلطنت او مشهود است، اما استقلال سیاسی و بی‌طرفی و حفظ موازنه قوا در منطقه از سرفصل‌های ثابت سیاست خارجی او بود. مردمش او را دوست داشتند و با احترام از وی یاد می‌کردند. او اهل سخنرانی و ظاهرشدن در رسانه‌ها نبود و همین خصیصه نیز به بقیه اعضای ارشد دولتش سرایت کرده بود. تشریفات و نحوه سلوک سلطانی او برگرفته از تشریفات و منش دربار بریتانیا و تلفیق آن با آیین و سنت‌های عمان بود. مدل‌های عربی را برای اداره کشورش نمی‌پسندید و از ولخرجی و صرف هزینه‌های نظامی و ریخت‌وپاش‌هایی که همسایگان هم‌زبانش انجام می‌دادند، شدیدا دوری می‌کرد. در کارهای زیربنایی و زیرساختی کشور با دقت و ریزبینی عمل می‌کرد و از مهارت کشورهای صنعتی و غربی بهره می‌جست و در انجام آنها اصلا عجله‌ای به خرج نمی‌داد. او و دولتش به این اعتقاد داشتند که یا کاری نباید صورت گیرد یا باید به بهترین شکل انجام شود. امنیت و آرامش مهم‌ترین اصل در سیاست داخلی و خارجی او به شمار می‌رفت. قوانین نظارتی و بازدارنده و نهادینه‌کردن این قوانین در کشور موجب شده بود که عمان تبدیل به کشوری قانونمند و باثبات شود. او برخلاف پدرش که اعتقادی به تمدن نوین نداشت، آزادی مدنی را چاشنی کار خود کرد و توانست مدل سوسیال‌دموکرات عربی را ابداع و در کشورش پیاده کند. با این کار لیبرالیسم را در کنار سنت‌گرایی افراطی در یک مجموعه دور هم جمع کرد. این اجماع و پارادوکس بغرنج بدون هیچ تنشی در این کشور استمرار پیدا کرد. آزادی مدنی و امنیت اجتماعی خط قرمز او بود و به همین جهت بسیاری از امور اجرائی را در کشور به دستگاه پلیس واگذار کرده بود. او طرفدار خشونت و جنگ نبود و مدام نقش میانجی را در مناقشات منطقه‌ای ایفا می‌کرد و در این کار هم تبحر خاصی به دست آورده بود. همه برای او احترام قائل بودند، زیرا او به همه احترام می‌گذاشت. او اعتقاد داشت اعراب جایگاه خود را به تباهی کشیده‌اند و آبرویی برای جهان عرب نمانده است. از مراوده با شاهان بی‌کفایت و بزدل امتناع می‌ورزید و به بهانه‌های مختلف از آنها دوری می‌کرد. از باج‌دادن برخی کشورهای همسایه به قدرت‌های بزرگ ناراحت بود و خودش هم با زیرکی تمام از این موضوع به‌کرات شانه خالی می‌کرد. او ایران را دوست داشت و تا روزهای آخر عمرش به ایران وفادار بود و الحق‌والانصاف حق همسایگی را نیز به خوبی بجا آورد. او باتدبیر و دوراندیش بود و با همین خصیصه قبل از مرگش مسئله انتقال قدرت را حل‌وفصل کرده بود. تمام جزئیات و توصیه‌های لازم و خط‌وخطوط در این خصوص ترسیم و بیان شده بود. انتقال قدرت به آرامی و بسیار حساب‌شده انجام شد. سلطان جدید هیثم، عموزاده او، نیز که برخلاف گمانه‌زنی‌ها جانشین او شد، مردی آرام و از لحاظ خصایص اخلاقی و رفتاری بسیار شبیه پسرعموی فقید خود است. هیثم نیز به دنبال راهی برای بیدارکردن سلاطین عرب و تغییر روش برخورد آنان در تعاملات بین‌المللی است. سلطان هیثم، انسانی نواندیش، صلح‌طلب و ایران‌دوست است. او نیز بی‌شک ادامه‌دهنده راه سلطان قابوس در تعامل دوستانه با کشور ما خواهد بود. به نظر می‌رسد با روی‌کارآمدن هیثم، عمان با سرعت بیشتری به سمت توسعه به سبک غربی پیش برود. وی در پست سابقش در وزارت فرهنگ، تلاش‌های زیادی برای نزدیک‌ترشدن ایران و عمان در ابعاد فرهنگی و اجتماعی کرد. یقینا سلطان قابوس در عمان تکرار نخواهد شد و جایش همیشه در منطقه خالی خواهد بود. او سلطانی تأثیرگذار در حفظ صلح و تنش‌زدایی در منطقه خاورمیانه بود. یادش گرامی.

*رایزن سابق کنسولی ایران در عمان

خبر

تکمیل تحقیقات مربوط به ترور سپهبد سلیمانی در چند روز آینده

● **ایسنا:** کریم علیوی، عضو کمیسیون امنیت و دفاع پارلمان عراق، در گفت‌وگو با السومریه‌نیوز گفت: کمیته تحقیق که از سوی دولت به ریاست وزیر کشور عراق برای تحقیقات در مورد جنایت ترور سردار سلیمانی و ابومهدی المهندس و هم‌رزمان آنها تشکیل شد، در تحقیقات خود به مراحل پایانی رسیده است. وی افزود: این کمیته تا رسیدن به نتایج نهایی همچنان به تحقیقات خود ادامه می‌دهد و کسانی را که در این جنایت دست داشته‌اند معرفی می‌کند. وی خاطرنشان کرد: نشانه‌های مثبتی در رابطه با این تحقیقات به دست آمده است که بعد از تکمیل تحقیقات نتایج آن به طور شفاف و دقیق به عموم مردم اعلام خواهد شد.

گفت‌وگو با ۳ میهمان نشست گفت‌وگوی تهران

تلاش برای گفت‌وگو در خاورمیانه‌ای جدید

روح‌اله نخعی: اواسط دی‌ماه، تهران میزبان نشست گفت‌وگوی تهران با حضور مقامات سیاسی و نمایندگان اندیشکده‌ها و رسانه‌هایی بود که برای گفت‌وگو و بحث درباره طرح صلح هرمز، شرایط خاورمیانه، روابط ایران با کشورها و وضعیت توافق هسته‌ای و برنامه جامع اقدام مشترک جمع شده بودند. این نشست که البته از مدت‌ها پیش از برگزاری میزبان و میهمان‌هایش را می‌شناخت، با فاصله اندکی پس از ترور سپهبد سلیمانی و همراهانش در خاک عراق و نیز اعلام گام پنجم کاهش تعهدات هسته‌ای ایران شامل توقف تعهدات هسته‌ای برگزار شد تا این دو خبر مهم روی گفت‌وشنودها در متن و حاشیه نشست تأثیر بگذارند. در حاشیه این نشست، با تعدادی از حضار آن گفت‌وگوهایی داشتیم اما موج اخبار و وقایع مربوط به ترور سپهبد سلیمانی، حمله ایران به پایگاه‌های نظامی ایالات متحده در واکنش به این ترور و سپس ساقط‌شدن هواپیمای اوکراینی در آسمان تهران توسط پدافند ایرانی، شرایطی ایجاد کرد که فرصت برای بررسی مواضع مناسب نبود؛ اما امروز مصاحبه‌های «شرق» را با مؤید صالح، معاون وزیر خارجه عراق، آندرا مارگلتی، رئیس اندیشکده بین‌المللی چزی از ایتالیا و برهان کایاتورک، عضو پارلمان ترکیه و معاون حزب عدالت و توسعه، حزب حاکم در ترکیه می‌خوانید. صالح در این گفت‌وگو درباره تصمیم پارلمان عراق در تصویب قطع‌نامه اخراج نیروهای ایالات متحده از این کشور سخن می‌گوید. مارگلتی تأکید می‌کند اروپا هم‌زمان با مشکلات درونی‌اش به‌دنبال یافتن راه‌حلی برای مسئله ایران و آمریکاست و کایاتورک می‌گوید ترکیه از هر حرکتی برای گفت‌وگو بین ایران و عربستان استقبال می‌کند.

معاون وزیر خارجه عراق در گفت‌وگو با «شرق»:

تصمیم پارلمان برای حفاظت از استقلال و امنیت بود

پارلمان عراق به‌تازگی قطع‌نامه‌ای تصویب کرد که نیروهای آمریکایی را از کشور اخراج کند. رئیس‌جمهور آمریکا تهدید کرده است که این کار عواقبی از قبیل تحریم خواهد داشت. آیا دولت عراق قصد پیگیری این تصمیم را دارد و آیا برنامه‌ای درباره واکنش احتمالی آمریکا دارد؟

من می‌توانم به شما بگویم که کشور عراق و پارلمانش کار درست را انجام داد که قطع‌نامه را بلافاصله صادر کند و این اختیار را به نخست‌وزیر بدهد که براساس آن عمل کند. جزئیات احتمالا در آینده بسیار نزدیک مشخص خواهد شد و خواهیم دید که او [نخست‌وزیر] چه خواهد کرد. ما باید این کار را پی بگیریم تا از منافع و امنیت کشورمان و استقلال حاکمیتی عراق حفاظت کنیم؛ بنابراین همه جزئیات به‌زودی مشخص خواهند شد؛ براساس اینکه نخست‌وزیر چگونه به صدور دستورها و تصویب لوایح احتمالا جدید خواهد پرداخت، در تبعیت از قطع‌نامه‌ای که پارلمان به‌تازگی صادر کرد.

فکر می‌کنید از این وضعیت در ماه‌های پیش‌رو چه خروجی‌ای حاصل خواهد شد؟ فکر می‌کنید راه‌حلی برای این وضعیت در کار است یا اوضاع بدتر خواهد شد؟

من ذاتا خوش‌بین و واقع‌بین هستم. در هر وضعیتی باید سعی کرد بهترین مسیر ممکن را انتخاب کرد؛ بنابراین من فکر می‌کنم خروجی خوبی در کار خواهد بود. شاید این خروجی را همه نپسندند؛ ولی به‌هرحال نتیجه خوبی از این وضعیت به دست خواهد آمد. دست‌کم این آگاهی در کشور و در میان مردم عراق به دست آمده است که دارند درمی‌یابند که باید در مقابل نگاه مردم جهان از استقلال و احترام خود حفاظت کنند.

رئیس مرکز مطالعات بین‌المللی چزی در گفت‌وگو با «شرق»:

اروپا دنبال انتخاب بین ایران و آمریکا نیست

با توجه به وضعیت جدید و شرایطی که درباره برجام ایجاد شده است، فکر می‌کنید اروپا برنامه‌ای دارد که اقدامی کند و ایران را به بازگشت به تعهد کامل قانع کند یا اینکه اروپا در این زمینه تسلیم شده است؟

نه ما اصلا تسلیم نشده‌ایم. ما مشخصا داریم تلاش می‌کنیم راه‌حل مشترکی پیدا کنیم اما این زمان می‌برد. باید در نظر بگیرید در بسیاری موارد، روابط نه با خاورمیانه، بلکه با کشورهای خاورمیانه، بر اساس توافق‌های دوجانبه است؛ بنابراین در بعضی موارد سخت است که وارد جریان روابطی شوید که متعلق به شما نیست.

اگر کار به جایی برسد که موضوع تصمیم بین قرارگرفتن در کنار ایالات متحده یا در کنار ایران باشد که به نظر می‌رسد چنین خواهد بود...

نه، نه، ما چنین چیزی نمی‌خواهیم. ما درباره یک بازی فوتبال صحبت نمی‌کنیم. موضوع این نیست که یا با ایالات متحده باشیم یا با ایران. ما واقعا اطمینان داریم موضوع ثبات و وضعیتی صلح‌آمیز است. ما با ایالات متحده و ایران هم همکاری می‌کنیم. موضوع این نیست که انتخاب کنیم کدام طرف را بخواهیم بگیریم. انتخاب درست، انتخاب صلح‌آمیز است و گرفتن طرف صلح.

با توجه به اینکه لحن مقامات اروپایی نسبت به ایران در حال تندترشدن بوده، فکر می‌کنید این به نوعی آغاز فاصله‌گرفتن اروپا از ایران است؟

نه، فکر می‌کنم اروپا الان درگیر مشکل جدی سیاسی و اقتصادی درونی است و وقتی در خانه مشکلی دارید، سخت است روی اتفاقاتی که بیرون از درهای خانه می‌افتد، تمرکز کنید.

معاون حزب عدالت و توسعه ترکیه:

ترکیه بیش از پیش در کنار ایران خواهد ماند

با توجه به وضعیت جدیدی که به‌طورکلی همه چیز را تغییر خواهد داد، ترکیه در این تصویر جدید کجا قرار می‌گیرد. ترکیه همین حالا هم در حال همکاری با ایران در سوریه است اما تفاوت‌هایی در مواضع وجود دارد. فکر می‌کنید در این وضعیت جدید یکدستی و اتحاد بیشتری در منطقه و بین ایران و ترکیه ایجاد شود یا این به اختلاف بیشتر منجر می‌شود؟

نه. پیش از این وقتی اقدامات بسیار جدی [علیه ایران] انجام می‌شد، نه‌فقط توسط آمریکا بلکه از سوی غرب، ترکیه همواره در کنار ایران ایستاده و تا الان همین‌طور بوده است. از الان به بعد هم تغییری در کار نخواهد بود. احتمالا ترکیه بهتر و بیشتر نیز در کنار ایران خواهد ماند، اگر لازم شود؛ چون ما تجارت عظیمی با ایران داریم. چون ما در ۶۰۰ یا ۷۰۰ سال گذشته در کنار هم بوده‌ایم، در واقع بیشتر از هزار سال، اما در ۶۰۰ یا ۷۰۰ سال گذشته مرزهای ایران و ترکیه بسیار به هم وصل بوده‌اند و در ۶۰۰ سال گذشته هیچ مشکلی در کار نبوده است؛ بنابراین از الان به بعد هم ترکیه احتمالا همکاری بیشتری با ایران داشته باشد، هر زمانی که ایران لازم داشته باشد.

فکر می‌کنید از اینجا به بعد اوضاع چطور پیش برود؟ پارلمان عراق قطع‌نامه‌ای تصویب کرده است که نیروهای ایالات متحده را اخراج کند. فکر می‌کنید موفق و پیگیر خواهند شد؟

متأسفانه باید بگویم اوضاع بهتر نخواهد شد. نگران این هستیم که برخوردها و مشکلات بیشتری در کار خواهد بود. عراق یک تصمیم گرفته است، اینکه سربازهای آمریکایی از این تبعیت کنند یا نه... چون دیده‌ام که نخست‌وزیر عراق و بعضی از احزاب بسیار مصمم‌اند که ارتش آمریکا باید عراق را ترک کند. درعین‌حال منابع آمریکایی می‌گویند از ۳۷۰ نماینده تنها ۱۷۰ نفر در جلسه شرکت کردند و حرف‌هایی مثل این؛ اما مشکل این نیست. مشکل این است که وضعیت بحرانی در این منطقه باید توسط مردم این منطقه حل شود، توسط ایران، عراق، ترکیه، سوریه و یمن. اما ما باید مردم را مرجع قرار دهیم. البته که آنها حق دارند حرفی بزنند، اما مردم یمن چه؟ مردم سوریه چه؟ مردم عراق چه؟ آنها واقعا می‌خواهند ما چه کنیم؟ اتفاقی بسیار ناراحت‌کننده و نادرست در ترور افرادی از جمله ژنرال قاسم سلیمانی افتاد و من بر این باورم که از حالا به بعد هیچ چیز آن‌طور که قبلا بود، نخواهد بود.

گزارش‌هایی بود که عربستان سعودی در فکر پیگیری نوعی مکالمه با ایران است و حتی گزارشی بود که ژنرال سلیمانی در حال انتقال پیامی برای آنها بوده است. فکر می‌کنید با توجه به وضعیت جدید عربستان بیشتر به رسیدن به نوعی توافق با ایران و بقیه منطقه مایل خواهد بود یا این اتفاقات شرایط را به اجبار به سمت اختلاف و تنش بیشتر بین ایران و عربستان سعودی خواهد برد؟

واقعیت این است که من خیلی امیدوار نیستم اما ما از هر جور قدمی که عربستان و ایران و دیگر کشورهای منطقه را به‌نوعی توافق برساند، استقبال می‌کنیم؛ به‌ویژه اگر ایران و سعودی‌ها روابط بهتری را شروع کنند، احتمالا تمام منطقه آرام‌تر خواهد شد. این خیلی مهم است. هر دو کشور باید آماده باشند که قدم‌هایی بردارند؛ چون در نهایت، بحران این منطقه مردم منطقه را رنج می‌دهد نه مردم آمریکا و مردم اروپا و نه مردم روسیه، چین یا هند را. این وضعیت برای مردم منطقه مشکل ایجاد می‌کند. به همین خاطر ما بسیار صادقانه از کلیدزدن هر حرکتی بین عربستان و ایران برای اینکه روابط بهتری داشته باشند، استقبال می‌کنیم.

کانادا از ایران خواست

به خانواده قربانیان غرامت بپردازید

نخست‌وزیر کانادا که از ابتدای سقوط هواپیمای اوکراینی در حوالی تهران، به‌طور جدی به این موضوع پرداخته، روز جمعه در یک نشست خبری حضور یافت. جاستین ترودو، نخست‌وزیر کانادا، از پرداخت ۲۵ هزار دلار به ۵۷ شهروند کانادا و ۲۹ فرد مقیم دائم این کشور که در پرواز تهران- کی‌یف جان باختند، خبر داد و از ایران خواست تا هرچه‌زودتر به خانواده داغداران غرامت بپردازد. او دراین‌باره گفت: این شرایطی خاص و پیش‌بینی‌نشده است، چراکه تحریم‌هایی بین‌المللی علیه ایران وضع شده و این خانواده‌ها در شرایط سختی قرار دارند. این خانواده‌ها در شرایطی خاص عزیزانشان را از دست داده‌اند. ترودو در ادامه اظهار کرد: ما از ایران انتظار داریم به این خانواده‌ها غرامت بپردازد. من با این خانواده‌ها دیدار کردم و آنها نمی‌توانند هفته‌ها صبر کنند. حال باید از آنها حمایت شود. من نمی‌دانم غرامت کاملی که ایران پرداخت می‌کند چقدر خواهد بود، اما این پول مستقیم به حساب خانواده جان‌باختگان واریز خواهد شد. این پول به حساب دولت کانادا نخواهد رفت. او گفت: «این غرامتی نیست که ما انتظار داریم و باید در زمان مناسب از طرف ایران داده شود، اما این خانواده‌ها الان به کمک احتیاج دارند و ما این مبلغ را در اسرع وقت به آنها می‌پردازیم». از ۱۷۶ سرنشین هواپیما، ۱۴۷ نفر آنها شهروندان ایرانی بودند که ۶۵ نفرشان تابعیت کشورهای دیگر و اغلب تابعیت کانادا را داشتند. روز گذشته مدیر کل بررسی سوانح سازمان هواپیمایی کشوری از انتقال جعبه‌های سیاه هواپیمای اوکراینی برای بازخوانی اطلاعات آن به اوکراین خبر داد. خبرگزاری روسی اسپوتنیک به نقل از مقام‌های اوکراینی نوشت که رمزگشایی از جعبه‌های سیاه ۲۰ ژانویه (۳۰ دی) در اوکراین آغاز خواهد شد و همه متخصصان همراه رئیس هواپیمایی کشوری ایران به اوکراین رفته‌اند. همچنین جاستین ترودو، نخست‌وزیر کانادا، می‌گوید تابعیت دوگانه ایرانی-کانادایی شماری از قربانیان هواپیمای اوکراینی «چندان مسئله‌ای نبوده، چراکه ایران به خواسته‌های خانواده‌های قربانیان احترام می‌گذارد».

ورزش

موضع باشگاه‌های ایرانی

انصراف دسته‌جمعی با قبول جریمه سنگین از سوی AFC

شرق: تیم‌های ایرانی در فصل جدید لیگ قهرمانان آسیا از حق میزبانی خود سلب شدند؛ این خبری است که عصر جمعه سرانجام به صورت رسمی از سوی سایت فدراسیون فوتبال ایران مورد تأیید قرار گرفت و شوک عجیبی را به چهار تیم پرسپولیس، استقلال، سپاهان و شهر خودرو وارد کرد. این خبر پیش‌تر توسط ولید فرج، خبرنگار مشهور عرب، در توییتر شخصی خود منتشر شد که برخی چنین توییتی را جوسازی رسانه‌ای اعراب نسبت به فوتبال ایران دانستند، اما وقتی این خبر جدی شد که یک رسانه کویتی درخواست باشگاه الکویت مبنی‌بر نیامدن به ایران را به‌خاطر شرایط نامناسب سیاسی در منطقه مطرح کرد. ظهر دیروز جلسه فوق‌العاده‌ای در ساختمان خیابان شیخ بهایی فدراسیون فوتبال برگزار شد که در آن با حضور سرپرست رئیس فدراسیون و همچنین چهار مدیرعامل باشگاه‌هایی که تیم‌هایشان در لیگ قهرمانان حضور دارند نسبت به این مورد خاص، تصمیم‌گیری شود. حیدر بهاروند، سرپرست فدراسیون فوتبال، درباره جلسه روز گذشته در فدراسیون فوتبال در واکنش به تصمیم کمیته مسابقات کنفدراسیون فوتبال آسیا عنوان کرد: «ما به‌هیچ‌وجه در کشور دیگری بازی نمی‌کنیم. تصمیم فدراسیون و باشگاه‌ها این است که اگر رأی AFC قطعی شود، به‌هیچ‌وجه به کشور دیگر نروند. باید میزبانی کنیم، چون حق مردم ماست، نباید تماشاگران خودمان را از میزبانی محروم کنیم. این حق مسلم ماست و پای این حق ایستاده‌ایم».

هر ۴ تیم ایرانی: زیربار ذلت نمی‌رویم

چهار مدیرعامل تیم‌هایی که در فصل جدید لیگ قهرمانان آسیا حضور دارند، به صورت هماهنگ بعد از پایان نشست فدراسیون فوتبال، در حضور خبرنگاران اعلام کردند فقط در صورتی در این تورنمنت باقی خواهند ماند که بتوانند در ورزشگاه‌های خودشان از رقبا میزبانی کنند. محمدحسن انصاری‌فرد، مدیرعامل پرسپولیس، در این خصوص موضع صریحی گرفت: «نباید زیر بار این قضیه برویم، چون مسائل سیاسی را وارد این داستان می‌کنند. در کشورهایی مثل یمن، عربستان، بحرین و ... تظاهرات است. عربستان تحت تأثیر جنگ است، اما آنها بازی‌هایشان را در کشور خود برگزار می‌کنند. بااین‌حال ایران را که امن‌ترین جای خاورمیانه است محروم می‌کنند. این نشان می‌دهد بحث‌های سیاسی است که نباید زیر بار آن برویم».

اسماعیل خلیل‌زاده، رئیس هیئت‌مدیره باشگاه استقلال نیز موضع مشابه با انصاری‌فرد گرفته و معتقد است نباید تن به ذلت داد: «پیش‌تر گفتیم به‌هیچ‌وجه در کشور بی‌طرف بازی نمی‌کنیم. این یک بازی سیاسی بوده و ایران کشوری امن است. اگر این موضوع را قبول کنیم، تن به ذلت داده‌ایم. کشور ما باعزت است و برای یک یا چند بازی، عزت ایران را خراب نمی‌کنیم».

مسعود تابش، مدیرعامل باشگاه سپاهان نیز در همین خصوص گفت در صورت میزبانی در ورزشگاه نقش‌جهان در این جام باقی می‌مانند: «ما باید در کشورمان از حریفان خود میزبانی کنیم و هواداران ما نباید از تماشای این مسابقات محروم شوند. به طور طبیعی اگر در کشورمان بازی نکنیم، در کسب امتیاز به مشکل می‌خوریم».

فرهاد حمیداوی، مالک باشگاه شهر خودرو نیز پس از پایان جلسه فدراسیون فوتبال در جمع خبرنگاران تأیید کرد که تصمیم هر چهار باشگاه حاضر در لیگ قهرمانان یکسان است و در صورتی که میزبانی در ایران تأیید نشود، از حضور در این رقابت‌ها انصراف خواهند داد.

تبعات انصراف دسته‌جمعی باشگاه‌های ایرانی چیست؟

البته درخصوص احتمال محرومیت تیم‌های ایرانی نیز طبق قوانین اظهارنظرهایی مطرح شده که طی آن هوشنگ نصیرزاده، کارشناس حقوقی فوتبال، معتقد است اگر تیم‌های ایرانی از حضور در رقابت‌های لیگ قهرمانان آسیا انصراف دهند، به مدت دو سال (تا فصل ۲۰۲۲) محروم خواهند شد و باید جریمه ۲۰ هزاردلاری پرداخت کنند. البته به عقیده نصیرزاده، این محرومیت چندان هم بد نیست، چراکه تیم‌های ایرانی اصولا در لیگ قهرمانان آسیا نتایج قابل‌قبولی کسب نمی‌کنند(!). البته نصیرزاده از این بُعد به ماجرا نگاه نکرد که حضور پرسپولیس در نیمه‌نهایی و فینال این تورنمنت در دو فصل پیاپی مبلغ ۳/۵ میلیون دلار را وارد باشگاه کرد؛ هرچند دو میلیون دلار آن مشخص نیست کجا خرج شد، اما نمی‌توان به راحتی از سود کلان حضور در این رقابت‌ها نیز عبور کرد. «نواف الاسیوی»، خبرنگار عربستانی، در حساب توییتری خود درخصوص محرومیت احتمالی تیم‌های ایرانی در صورت انصراف از این رقابت‌ها نوشت: «در صورتی که باشگاه‌های ایرانی از لیگ قهرمانان آسیا کنار بکشند، به مدت دو سال تیم‌های ایرانی از شرکت در هرگونه رقابت‌های آسیایی محروم می‌شوند و همچنین باید جریمه مالی به AFC بپردازند».

حیدر بهاروند نیز نسبت به محرومیت تیم‌های ایرانی چنین موضوعی را تأیید می‌کند، اما تصمیم نهایی را به روزهای بعد موکول کرده است: «باید این تبعات را بپذیریم و یک‌بار جلوی آنها بایستیم. در مورد بازی با تیم‌های عربستانی جلوی آنها نایستادیم و آن اتفاق افتاد و اگر جلوی این قضیه هم نایستیم مطمئن باشید پشت آن قضیه دیگری وجود خواهد داشت که به ضرر فوتبال ایران خواهد بود».

اما با موضع رضا صالحی‌امیری، رئیس کمیته ملی المپیک، مشخص است که فوتبال ایران برای اولین‌بار نسبت به یک اتفاق، موضع واحد خواهد گرفت. روز گذشته رضا صالحی‌امیری، رئیس کمیته ملی المپیک، در مورد موضع ایران در صورت محرومیت میزبانی در کشورمان گفت: «یکشنبه (امروز) هیئت اجرائی AFC جلسه دارد و قطعی اعلام می‌کند. اما ما برای حفظ اقتدار و اعتبار نظام هیچ‌وقت فشار و تحقیر را تحمل نخواهیم کرد. رسما اعلام شده اگر چنین تصمیمی گرفته شود، ما در مسابقات شرکت نخواهیم کرد. تبعات آن هم برعهده کسانی است که این تصمیم را می‌گیرند».

نگاه

قصه بغرنج سیاسی‌شدن FATF و سرنوشت مردم کشورمان

● **محمدحسین کبریا، کارشناس سیاسی:** سیر تحولات مربوط به جمهوری اسلامی ایران آن‌قدر سریع است که بسیاری از مسائل مهم مورد غفلت قرار گرفته و تحت‌الشعاع مسائل دیگر قرار می‌گیرند. سرنوشت پرابهام دو لایحه از لوایح چهارگانه FATF (لایحه پیوستن ایران به کنوانسیون مبارزه با جرائم سازمان‌یافته فراملی موسوم به «کنوانسیون پالرمو» و لایحه الحاق ایران به کنوانسیون «مقابله با تأمین مالی تروریسم یا CFT) از موارد مهمی است که ظاهرا به‌خاطر تحولات اخیر (ترور بزدلانه و جنایتکارانه سردار سلیمانی، حمله موشکی ایران به پایگاه آمریکایی عین‌الاسد، سرنگونی هواپیمای اوکراینی و جان‌باختن جمعی از نخبگان کشورمان و...)، به دست فراموشی سپرده شده است. این در حالی است که اگر آن دو تا زمان نشست آتی گروه ویژه اقدام مالی یا همان FATF در بهمن تصویب نشود، ایران بار دیگر در لیست سیاه این گروه قرار خواهد گرفت. ایران پیش از این هم در لیست سیاه قرار داشت که تعهد سیاسی کشورمان در خرداد ۱۳۹۵ به اجرای برنامه اقدام ارائه‌شده از طرف FATF موجب شد تا وضعیت ایران در لیست سیاه معلق شود.

با این تعهد، ایران موظف شد طی فرصتی ۱۸ ماهه (تا پایان ژانویه ۲۰۱۸) روند تصویب قوانین مربوطه را تکمیل کند. از لوایح موردنظر این سازمان جهانی میان‌دولتی، موسوم به لوایح چهارگانه، دو لایحه «اصلاح قانون مبارزه با پول‌شویی» و «اصلاح قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم» به تصویب نهایی رسید، ولی دو لایحه دیگر در پیچ‌وخم بازی‌های سیاسی و جناحی گرفتار شدند. البته دیپلماسی فعال کشورمان و تصویب دو لایحه که ذکر آن رفت، گروه اقدام مالی را ملزم به تمدید چندباره مهلت داده‌شده کرد که آخرین مهلت در بهمن و تا چند روز دیگر به پایان می‌رسد. در بیانیه مربوط به آخرین جلسه FATF (۲۱ -۲۶مهرماه)، «وضع همه اقدامات مقابله‌ای در صورت عدم تصویب کنوانسیون‌ها»ی موردنظر، درج شده است.

لوایح مورد بحث از ۱۷ مهرماه ۱۳۹۷ (پس از تدوین در دولت و تصویب و تأیید آنها در مجلس شورای اسلامی و ایراد وارده از سوی شورای نگهبان) در مجمع تشخیص مصلحت نظام بلاتکلیف باقی مانده‌اند. مخالفت‌های یک جناح سیاسی عامل چنین بلاتکلیفی‌ای است؛ درحالی‌که گام‌های اولیه را برای پیوستن ایران به FATF، همان جناح سیاسی برداشته است. به گواه تاریخ، لایحه مبارزه با تأمین مالی تروریسم با امضای رئیس دولت دهم به مجلس هشتم ارسال شد و مجلس هشتم با اکثریت اصولگرای خود ۸ بهمن‌ماه ۱۳۹۰ آن را تصویب کرد. دکتر جلیلی که آن‌موقع دبیر شورای‌عالی امنیت ملی بود، طی دست‌خطی، توصیه به تصویب آن کرده بود. آنچه موجب این تحرک شد، قرارگرفتن دولت ایران در لیست دولت‌های غیرهمکار یا اصطلاحا لیست سیاه FATF در سال ۱۳۸۸ بود.

این انتظار وجود ندارد که تصویب لوایح موردنظر، از بار تحریم‌های گسترده آمریکا علیه کشورمان تحت لوای فشار حداکثری یا همان «تروریسم اقتصادی»، بکاهد یا گشایشی به وجود آورد، ولی حداقل از بدترشدن وضعیت جلوگیری می‌کند. با قرارگرفتن ایران در چنین فهرستی، هرگونه فعالیت مالی و بانکی با ایران در زمره جرائم پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم قرار خواهد گرفت و حتی دوستان ایران هم به سختی حاضر به پذیرش چنین خطری خواهند بود. مقامات کشورهای مختلف که هنوز تعاملاتی با ایران دارند، بارها به این امر اشاره داشته‌اند و در آخرین نشست FATF هم فضای سنگینی علیه ایران برقرار بوده و دوستان ایران در مورد کمک به ایران، اظهار عجز و ناتوانی کرده بودند.

اگر بهانه مخالفان تصویب لوایح موردنظر، بسته‌نشدن مسیر دورزدن تحریم‌هاست، می‌توان گفت که دورزدن تحریم‌ها باید از سوی دولت، بخش‌های اقتصادی، بانک مرکزی، وزارت اقتصاد و دارایی، سازمان برنامه‌وبودجه و وزارت نفت انجام شود، درحالی‌که تمامی آنها اعلام کرده‌اند در صورت تصویب‌نشدن پالرمو وCFT، مشکلات و محدودیت‌ها تشدید خواهند شد. از نظر آنها، تصویب پالرمو و CFT از افزایش فشارهای خارجی و بین‌المللی جلوگیری کرده و مانع از مسدودشدن کامل مبادلات بانکی ایران می‌شود؛ هدفی که آمریکا به دنبال آن است.

متأسفانه وقتی موضوعی سیاسی و جناحی شد، سرنوشت مردم و منافع ملی در آن موضوع، بی‌اهمیت شده و فقط منافع جناحی در نظر گرفته می‌شود. باید اعتراف کرد که مخالفان تصویب لوایح موردنظر توانسته‌اند با کارشکنی‌های گسترده خود بسیاری از دستاوردهای دولت برآمده از رأی مردم را که درحال‌حاضر هم‌جناح آنها نیست، نابود کنند. باوجوداین باید متذکر شد که عدم تصویب لوایح موردنظر و نتیجتا قرارگرفتن ایران در لیست سیاه، می‌تواند آنها را هم در آینده با مشکلات عدیده مواجه کند. اگر در نظر بگیریم که آنها بتوانند با دوپینگ و رانت سیاسی، مجلس و متعاقبا دولت آینده را در دست گیرند، نخواهند توانست بدون خروج از لیست سیاه FATF به بخش اقتصادی و تجاری کشور رونق دهند و خروج دوباره ایران از لیست سیاه با توجه به حضور آمریکای ترامپ، رژیم صهیونیستی، ریاض و ابوظبی در FATF، امکان‌پذیر نخواهد بود.